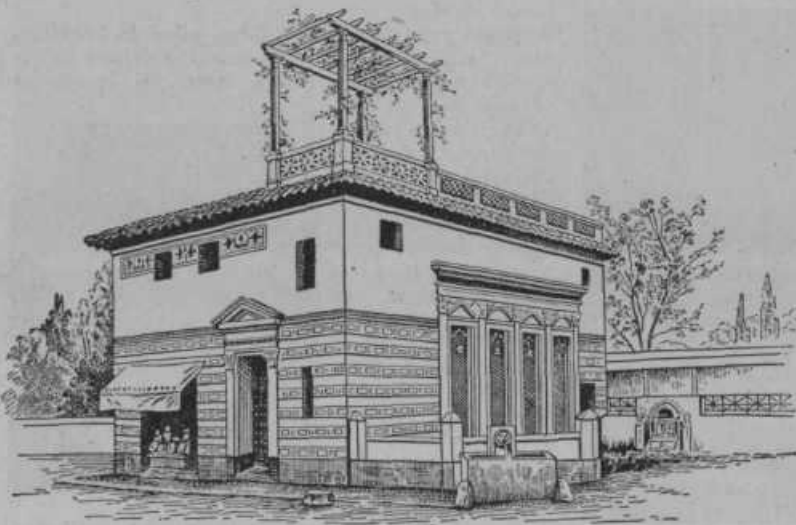

Hiša v raznih krajih in časih.

»Mogočna nisi, ne prostorna, in stavil te umetnik ni, bolj ko bogata si uborna, preprosta kmečka hiša ti.«
(S. Gregorčič.)

Kako enostavna, pa vendar lepa in domača je kmečka hiša iz Slovenskih goric! Ni mogočna, ne prostorna, ali v njej prebivajo dobri Slovenci, pametni gospodarji, skromni poljedelci. Iz teh naših hiš so izšli veliki možje, ki so krojili zgodovino Slovencev in tudi drugim narodom.

Stara rimska hiša je bila cela zidana in je imela obliko skoro kakor moderna vila. V naših krajih izkopavajo ostanke takih hiš (Šmarje pri Jelšah).

Spodaj desno:

Hiše prebivalcev na Filipinskih otokih so zbite iz blata in kamenja ter imajo debele slamnate strehe, da varujejo prebivalce proti močnemu dežju in pogostim nallivom.

Spodaj:

Hiša imenitnega črnca v Afriki; njegovo imenitnost kaže na strehi razgrnjena leopardova koža.

Hiše so po raznih deželah zelo različne. V naših krajih in še daleč gor proti severu so hiše po veliki večini zidane z opeko, kamenom, blatom ali lesom, štirioglate, s poševno opečno streho, ki pada od slemena v dveh ploskvah. V južnih, posebno v tropičnih krajih, je hiša največkrat iz šibja in blata, okrogla, s stožčasto streho. Pri narodih, ki so stalno naseljeni, je hiša združena z zemljiščem, pri narodih pa, ki se selijo (nomadi), je hiša le iz nekoliko kolcev in platna, včasih iz šibja. Prvotna oblika stanovanja je duplina v zemlji (skali, primer: Olševa v Savinjski dolini), ki pa se pozneje izpopolnjuje z dozidavanjem (bivališče Pueblo-Indijancev v Ameriki), posebno v goratih in hribovitih krajih, dočim je v ravnini bila nekdanja hiša postavljena v vodi na kolih (primer: stavbe na kolih na Ljubljanskem barju). V naših krajih so pa že zgodaj hiše zidali s kamenjem, blatom in lesom, kar dokazujejo izkopanine na Poštelji na Pohorju in v Ceršaku pri St. Ilju v Slovenskih goricah ob državni meji. Pri nas je hiša imela že v pradavnih časih štirikotno obliko in poševno dvostransko streho. V notranjosti je bil prvotno le en prostor, velika soba z ognjiščem in ležišči. Šele pod vplivom rimskega gradbenega načina so začeli zidati hiše z več prostori ter ločiti bivališče in ognjišče v posebne prostore. Prvotno je bilo bivališče ljudi obenem tudi prostor za živino, kakor je še danes pri neprosvetljenih narodih, pozneje pa so za živino napravili posebne prostore, toda pod isto streho, in gospodarske prostore.

Hiše v Alberolles v južnoitalijanski pokrajini Bari so male s stožčastimi strehami, podobne čebelnim panjem. Zidane so iz kamena, strehe so po večini iz žganega kamena in so čisto črne. Take hiše imenujejo tam doli »trulli«.

Koča v Labe na Novi Gvineji.

Desno:

Hiša na otoku Bali v Južnem morju, ki je na posebnem podstavku za varstvo pred divjimi zvermi.

